

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Ove Jensen):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om ændring af lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner. (Indførelse af et ligemandsprincip m. m.)

[Af Mimi Jakobsen (CD) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 79. Fremsat 21/3 80).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 4 og 5 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

4) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om styrelsesregler m. v. for uddannelsesinstitutioner.

[Af Bertel Haarder (V) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 95. Fremsat 21/3 80).

5) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner.

[Af Gerda Møller (KF) og Chr. Christensen (KrF) m. fl.]

(Lovforslag nr. L 181. Fremsat 21/3 80).

Forslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Det forslag, som er fremsat af det konservative folkeparti og kristeligt folkeparti, er en uændret genfremsættelse af et forslag, de to partier fremsatte sammen med CD i november 1978.

CD har denne gang fremsat et særskilt forslag til folketingsbeslutning, et forslag, der i første række går ud på indførelse af et såkaldt ligemandsprincip.

Endelig har venstre fremsat et forslag til folketingsbeslutning om ændring af styrelsesloven, og dette forslag medtager under punkt 3 nogle forhold, der vedrører spørgsmålet om at udpege repræsentanter for elev- og studentergrupper.

Lovforslaget og de to forslag til folketingsbeslutning har identiske fremsættelsestaler, som understreger de fire punkter, som alle forslagene især koncentrerer sig om.

Forslagene indeholder en række ændringer på forskellige områder af styrelsesloven, og jeg kan, som jeg også gav udtryk for det under førstebehandlingen i januar sidste år, tilslutte mig, at der kan være bestemmelser i styrelsesloven, som måske kunne udformes anderledes, hvis vi skulle til at vedtage en styrelseslov nu. Der er gået nogen tid, siden styrelsesloven fik virkning for de højere uddannelsesinstitutioner, men jeg mener imidlertid fortsat, at institutionerne bør have ro en tid endnu til at gøre deres erfaringer med denne styrelseslov, og jeg mener altså derfor ikke, at vi bør røre ved styrelsesloven nu.

Jeg er af den opfattelse, at det ville være rimeligt, om ministeriet om et par år beder institutionerne redegøre for, hvordan de vurderer styrelsesloven i lyset af de erfaringer, de enkelte institutioner har gjort sig, og ved en sådan høring mener jeg også, at ministeriet bør bede om at blive gjort bekendt med eventuelle mindretalsudtalelser, da dette vil være nødvendigt for, at man kan få et nuanceret billede af holdningen til loven. I forbindelse med denne høring vil spørgsmålet om styrkelse af fagkyndigheden kunne blive inddraget.

Til punkt 2 i venstres beslutningsforslag skal jeg bemærke, at jeg ikke har tanker om at overføre reglerne i styrelsesloven for de højere uddannelsesinstitutioner til andre uddannelsesinstitutioner. Det betyder dog ikke, at der ikke på områder uden for styrelsesloven vil blive tilstræbt en vis justering og en vis modernisering af reglerne. Jeg skal om

[Undervisningsministeren]

dette spørgsmål henvise til den diskussion, vi skal have om det næste forslag på dagsordenen.

Til pkt. 3 i venstres beslutningsforslag har jeg den bemærkning, at både når det drejer sig om fordeling af tipsmidler, og når det drejer sig om repræsentanter til råd og nævn m. v., anmoder ministeriet de organisationer, der repræsenterer flertallet, og mindretalsorganisationerne om en fælles indstilling. De to grupper af organisationer har ikke hidtil kunnet blive enige om en sådan fælles indstilling, og ministeriet har derfor måttet fordele tipsmidler og besætte udvalgposter uden en sådan indstilling. Ministeriet har ikke ønsket at gribe ind i elevernes og de studerendes frie adgang til selv at bestemme, hvorledes deres organisationer bør opbygges.

Sammenfattende kan jeg om disse tre forslag sige, at jeg, af de årsager jeg har været inde på, ikke kan støtte forslagene.

Jimmy Stahr (S):

Forslagsstillerne har ønsket at begrænse mødebureaukratiet ved de højere læreanstalter. Ved at anvende fælles fremsættelsestale har man tilsyneladende også ønsket at rationalisere arbejdet her i tinget, og da tingets formand har imødekommet rationaliseringen ved en fælles behandling, skal jeg også gøre mit til en begrænsning af mødebureaukratiet: med henvisning til mine tidligere ordførertaler om samme forslag og med henvisning til ministerens oplæg skal jeg på socialdemokratiets vegne afvise de tre forslag.

Halvgaard (FP):

Før 1970 eksisterede der faktisk ingen faste regler vedrørende vore universiteter og højere uddannelsesinstitutioner. Universiteterne var selvstyrende og kunne faktisk disponere helt selvstændigt inden for finanslovens rammer. Der fandtes naturligvis fakulteter og konsitorium, og der var et antal professorer med hver deres fagområder, og så var der et antal studenter. Professorerne forskede, og studenterne studerede, og så mødtes man nogle gange om ugen. Administration var for langt de flestes vedkommende et ukendt begreb. I 1960erne firedobledes studenterantallet, og der ansattes derfor et antal hjælpelærere, og hele denne udvikling er så accelereret siden.

Med vedtagelse af loven i juni 1970 og styrelsesloven i juni 1973 degraderede regeringen og folketinget i realiteten en hel gruppe af tjenestemænd, nemlig professorerne ved universiteterne og de højere læreanstalter. Degradationen var ikke total i den forstand, at professorerne blev rykket ned i en lavere lønningsklasse, men deres arbejdsbetingelser blev i forhold til tidligere i den grad forringet. Det har betydet – og udviklingen viser det klart – at de studerende og visse dele af lærerkorpset stort set har fået den fulde magt på vore højere uddannelsesinstitutioner og universiteter. Det har medvirket til en sænkning af det faglige niveau, og det har også medført, at universiteterne mere og mere er blevet en politisk tumleplads uden sidestykke. Man kan roligt sige, at de nuværende forhold på vore højere læreanstalter er uholdbare, ja, de er så uholdbare, at det danske samfund har krav på, at der gennemføres en revision af styrelsesloven, der skaber arbejdsro, orden samt respekt for de milliarder af kroner, samfundet stiller til rådighed dertil.

Derfor er jeg helt uenig med undervisningsministeren, når undervisningsministeren ikke mener, det er påkrævet med en revision af styrelsesloven. Det kan vel ikke være de bevilgende myndigheders hensigt, at hensynet til faglige kvalifikationer skal tilsidesættes af formelle flertal, der overvejende bygger på ikke-fagkyndiges stemmer. Det er jo sådan, at både professorer og lærere på de højere læreanstalter i de senere år har kæmpet en håbløs kamp for at bevare et fagligt forsvarligt niveau, men de er gang på gang kommet i den situation, at de ingen indflydelse har haft på de studieplaner, som de skulle følge. På den anden side har de studerende selvfølgelig kæmpet og kæmpet så længe som muligt for at bevare de behagelige tilstande, hvor visse embedseksaminer efterhånden kunne fås for en spotpris, således som jeg også har været inde på det i mine tidligere ordførerskaber ved behandling af styrelseslovsforslag. Det har betydet, at der har været god tid på vore læreanstalter til politisering, og derfor mener jeg, det er helt nødvendigt, at folketinget får tingene bragt på plads.

Allerede kort efter, at fremskridtspartiet blev repræsenteret i folketinget i 1973, pegede vi på nødvendigheden af at få bragt or-

[Halvgaard]

den i hele uddannelsessektoren lige fra folkeskolen til de højeste uddannelser, i overensstemmelse med hvad samfundet har behov for og formår økonomisk. Fremskridtspartiet har gentagne gange taget initiativ til en ændring af styrelsesloven, bl. a. lovforslag nr. L 72 fra 1975 og lovforslag nr. L 55 fra 1977, og jeg må henvise til ordførertalerne i den forbindelse.

Hovedsigtet med vore forslag er stort set i overensstemmelse med de tre forslag, som vi behandler i dag: begrænsning af studenterindflydelse med en anden fordeling af sammensætningen af de styrende organer og en hævnning af det faglige niveau. Hver gang fremskridtspartiet er kommet med konkrete forslag, har vi mødt modstand stort set fra samtlige partier. Vi har således også på baggrund af den akademikerarbejdsløshed, som er, og som man forventer forøges i de nærmeste år, foreslået 3 universiteter i stedet for 6. Vi har peget på det nødvendige i en begrænsning af universiteternes tilbudsfag osv.

Men for at vende tilbage til de 3 foreliggende lovforslag med helt enslydende fremsættelsestekst, så er de hver især forslag, som fremskridtspartiet er positivt over for, ja så positivt, at vi med samme tekst kunne have fremsat vort eget forslag til ændring af styrelsesloven. Tiden tillader ikke en nærmere analysering af de enkelte forslag, de adskiller sig selvfølgelig lidt fra hinanden, men desværre må vi nok regne med, at folketingets flertal stadig ikke vil indse nødvendigheden af en revision af styrelsesloven.

Hvis det imidlertid er tilfældet, at folketinget kommer til fornuft, så ville det ikke blot være en lykke for de studerende, men også for hele samfundet.

Ebba Strange (SF):

Det mest interessante ved de 3 forslag, vi her behandler under ét, er i og for sig den situation, at det nu er lykkedes de 5 partier at lave en fælles fremsættelsestale. Selv om det er lykkedes, er det altså ikke lykkedes at få lavet et fælles forslag, men enheden breder sig altså blandt partierne til højre i salen, og det kan de jo så være glade for.

Fra socialistisk folkepartis side har jeg i og for sig ikke ret meget nyt at tilføje til de ordførertaler, jeg tidligere har holdt om styrelseslovsforslag. Det bliver sagt i ordførertalen,

at nu er tiden inde. Jeg var glad for ministerens svar på den bemærkning. Ministeren svarede, at tiden ikke var inde, der måtte gå et par år endnu, og så måtte man høre, hvilke erfaringer institutionerne havde med den nye styrelseslov.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til, da vi nu har så mange forslagsstillere med enslydende fremsættelsestaler, at sige, om det dog ikke denne gang kunne lykkes at få nogen dokumentation for de påstande, der fremføres, dokumentation for at styrelsesloven har bevirket sænkning af uddannelsernes niveau, dokumentation for at styrelsesloven har bevirket sænkning af forskningens omfang og kvalitet, dokumentation for at styrelsesloven har medført et voksende mødebureaukrati med spild af lærernes og TAPernes tid. Jeg synes, det er nogle horrible påstande at slynge ud, så længe vi ikke har nogen dokumentation for det. Jeg synes ikke, det er rimeligt at slynge den slags påstande ud.

Jeg har i dag talt med en lærer fra en af de uddannelsesinstitutioner i landet, der er omfattet af denne styrelseslov. Han påstår, at hans erfaring er, at det faglige niveau faktisk er blevet hævet efter den nye styrelseslov, fordi de studerende har stillet krav om, at lærerne skulle sætte sig ind i nye forskningsresultater, lærerne skulle yde en kvalificeret undervisning, og indholdet måtte ikke være det, der jo givet til enhver tid er lettest for lærerne, nemlig et opkog af det, de også underviste i sidste år og forrige år. Han siger også til mig, at man i de år, der er gået, har forstået at indrette mødeaktiviteten sådan, at man holder det nødvendige antal møder og ikke flere. Derfor synes jeg altså, at jeg har krav på at få den dokumentation.

Så har jeg lyst til at knytte et par bemærkninger til centrum-demokraternes forslag, for det er jo da nyt i hvert fald. De konservative og kristeligt folkepartis forslag kender vi. Vi kender det oven i købet, fordi vi kender Bent Christensen-betænkningen, vi har haft drøftelser om den her i tinget, den er blevet afvist her i tinget adskillige gange, så det skal jeg ikke sige noget om. Centrum-demokraternes forslag er interessant på én måde, nemlig ved at man bruger et ord, der hedder »ligemandsprincip«. Der står i bemærkningerne, at det vist ikke er noget særlig kendt ord, jeg kendte det i hvert fald heller ikke, og da jeg er sådan en god demokrat, tænkte jeg, at det

[Ebba Strange]

lyder interessant, gad vide, hvad det er for noget. Da jeg så nærlæste det, gik det op for mig, at der er forskel på ligemænd. Der er rigtignok nogle, der er mere lige end andre på den måde, beslutningerne nu skal træffes på. Der er grupper, der har både en og to og flere stemmer, og der er grupper, selvfølgelig professorgruppen, der har stemmeret hele vejen igennem, og så er der de stakkels TAPer og studerende, der kun har stemmeret ganske få steder.

Hvis det er udtryk for centrum-demokraternes demokratiske opfattelse og opfattelse af, hvad det vil sige at være ligemænd, så kan jeg sige, at det er vi ikke enige med centrum-demokraterne i. Vi anser ligemænd for at være folk, der har lige rettigheder og lige pligter, så det er nok ikke nogen overraskelse for centrum-demokraterne, at vi også vender os mod CDs forslag.

Alt i alt kan jeg sige, at vi fra socialistisk folkepartis side afviser alle 3 forslag.

Dræbye (RV):

Da den radikale ordfører, fru Lone Dybkjær, ikke kan være til stede, skal jeg indskrænke mig til at henvise til, hvad der tidligere er blevet sagt fra radikal side ved behandlingen af styrelseslovgivningen, og føje til, at vi vil benytte den anledning, som nu foreligger på grund af disse 3 forslag, til i uddannelsesudvalget at få drøftet funktionen af styrelsesloven og få frembragt et grundlag for den videre behandling af styrelsesloven. Uanset om man mener, at tiden er inde nu, eller først om et par år, er vi nok ved at nærme os det tidspunkt, hvor det kan være rimeligt at foretage en mere generel og grundlig vurdering af, om den styrelseslovgivning, som med tilpasninger nu har fungeret i et antal år, svarer til de intentioner og de formål, vi har.

Steen Folke (VS):

Der er jo ikke meget tilbage af det borgerlige firkløver. En fælles skriftlig fremsættelse var, hvad det kunne blive til, med en række demagogiske udfald og en række udokumenterede påstande. Man påstår, at styrelsesloven har haft en række samfundsskadelige følger, som det hedder. Manævder, at uddannelsernes niveau er blevet sænket, og at der er sket en sænkning af forskningens om-

fang og kvalitet. Ingen af partierne gør sig den ulejlighed at forsøge at dokumentere eller blot sandsynliggøre de påstande, der udslynges, og jeg mener, at forslagene i det hele taget vidner om en total mangel på kendskab til realiteterne ved de højere læreanstalter.

Man taler om et voksende mødebureaukrati, og det er i og for sig den eneste påstand, som jeg mener der kan være en form for realitet i. Det er klart, at en demokratisk styreform kræver mange møder. Det er ubestrideligt. Det er meget nemmere at have professorerne til at sidde og afgøre det hele enevældigt, så behøver de ikke mødes med andre end sig selv, og det er korrekt, at det ville nedskære antallet af timer, der blev brugt til møder, ganske væsentligt. Man kunne tilsvarende rationalisere arbejdsgangen her i folketinget, man kunne for den sags skyld afskaffe det helt og overlade det til en eller anden politiker, hr. Erhard Jakobsen eller hvem ved jeg, at styre land og rige. Det ville kunne spare utroligt meget af det møderi, der foregår her i tinget og omkring det og i udval og alle mulige steder, en kolossal mødeaktivitet. Det tager en masse tid og involverer en masse mennesker. Det var meget mere rationelt at overlade det til en enkelt at træffe alle beslutninger. Det kunne virkelig spare tid. En form for demokrati kræver tid, og det kræver mange møder, og det er det, man så hæfter sig ved og siger, at det har man noget imod.

Nu er realiteten jo nok, at det i virkeligheden slet ikke er dér, hunden ligger begravet. Det er ikke så meget spørgsmålet om antallet af møder. Det, der er realiteten, er jo, at de borgerlige firkløverpartier ikke ønsker, at der skal være noget, der minder om demokrati ved de højere læreanstalter. De ønsker først og fremmest ikke, at de studerende og det teknisk-administrative personale skal have nogen som helst reel indflydelse på tingene. Det er det primære, og for så vidt angår det videnskabelige personale skal det vende tilbage til gamle dages rangorden, hvor det er professorerne, som træffer de væsentlige beslutninger, mens yngre videnskabelige medarbejdere får en mere beskedne indflydelse på tingene.

Hvis vi tager de enkelte forslag – jeg vil ikke gøre så forfærdelig meget ud af dem – så er centrum-demokraternes jo i hvert fald originalt. Man kan ikke påstå, at det ligefrem

[Steen Folke]

er den store forenkling, der lyser ud af forslaget. Selv om man gerne vil gøre op med bureaukratiet, så må jeg nok sige, at det har fået et par gesvejsninger ekstra i CDs forslag, hvor der er meget udviklede kompetenceregler; det er specificeret, hvem der må udtale sig om hvad og hvorfor, og hvordan de må stemme, og der er flere forskellige former for vægtet stemmeafgivning. Jeg må sige, det forekommer mig at være et ret grotesk forslag i virkeligheden. Hvis nogen kom for skade at tage det alvorligt og man forestillede sig dette realiseret ved de højere uddannelsesinstitutioner, så ville det blive ret kaotiske forhold, man reelt ville indføre, og i hvert fald en opsvulmen af det bureaukrati, der måtte være i forvejen. Det er en stensikker virkning af det. Det illustrerer også, at det i virkeligheden slet ikke er det, der er centrum-demokraternes eller de andre partiers anliggende. Det, det drejer sig om, er at få undergravet den indflydelse, som de studerende og det teknisk-administrative personale har fået i kraft af styrelsesloven.

Man kan nævne som en lille detalje i CDs forslag, at for så vidt angår sager vedrørende forskning vil man dog give det teknisk-administrative personale en udtaleret, og det synes jeg da altid er noget, selv om de ikke mere skal have lov at stemme. Men det er da påfaldende, at de studerende ikke engang skal have udtaleret i disse sager. Nu hører jeg til dem, der synes, at det er udmærket, at det teknisk-administrative personale også har noget at skulle have sagt og reel magt og indflydelse også i disse sager, ikke fordi de repræsenterer en speciel videnskabelig kompetence, det er der ingen, der har påstået nogen sinde, men fordi de på andre måder kan tilføre styringen af forskningen synspunkter, hentet fra, hvad skal vi sige, den del af befolkningen, som netop ikke i snæver forstand er specialister, men som udmærket kan have relevante og fornuftige og progressive synspunkter på, hvad en rimelig forskning er. Jeg vil aldrig påstå, at det teknisk-administrative personale skulle have større fagkyndighed end f. eks. ældre studerende. Men det er åbenbart centrum-demokraternes opfattelse, siden det teknisk-administrative personale dog har udtaleret, mens de studerende overhovedet ikke har noget at skulle have sagt.

Jeg mener, at der bag hele opfattelsen hos de fire borgerlige partier her af begrebet fag-

kyndighed og hele ideen om at vende tilbage til professorvældet i virkeligheden ligger en meget middelalderlig universitetsopfattelse. Man taler om degraderende indgreb i professorernes arbejdsvilkår – det er det rene sludder. Professorerne har fortræffelige arbejdsvilkår. Det, der er sket, er, at de er frataget deres magt til alene at bestemme en lang række ting, men det har intet at gøre med deres arbejdsvilkår, de har udmærkede forskningsvilkår og andre arbejdsvilkår. I øvrigt mener jeg, at der kunne være grund til at bekymre sig også om andre grupper af ansattes vilkår end lige præcis professorernes, men det er karakteristisk for forslagsstillerne, at det er det eneste, de reelt er interesserede i.

Jeg skal ikke gøre meget ud af de andre forslag. De konservatives og kristelighedens forslag er jo en genfremsættelse af et forslag, vi har behandlet for længe siden, og som vi har taget klart afstand fra, og som blev massivt afvist, heldigvis, af alle de højere uddannelsesinstitutioner, og som derfor blev taget af bordet, dengang det blev fremsat i forlængelse af Bent Christensen-udvalgets arbejde, så der er ingen grund til at spille mange bemærkninger på det. Det går i den samme generelle retning som den, jeg har nævnt i disse kommentarer.

Det gælder også venstres forslag. Det er en lille smule mere moderat udformet end det gamle forslag. Man peger på nogle af de samme veje, men vil ikke nødvendigvis gå helt så langt i retning af at undergrave de studerendes eller det teknisk-administrative personales eller specielt de yngre læreres, de videnskabelige medarbejders indflydelse. Venstre er nået så langt op i retning af vort århundrede, at man er klar over, at i det mindste også yngre videnskabeligt uddannede personer kan have forstand på ting. Det synes jeg er udtryk for, at man trods alt alligevel er nået frem i nærheden af vor egen tid, mens de konservative og de andre mener, at man skal være professor for at have forstand på tingene. Lektorer og andre almindelige mennesker har det ikke. Nu vel, venstres forslag er altså lidt mere moderat, men går i nøjagtig samme retning som de andre forslag.

Det siger sig selv, at VS på denne baggrund vil afvise alle tre forslag.

Formanden:

[Formanden]

Jeg skal henstille, at man bruger de officielle partibetegnelser, og det vil hr. Steen Folke sikkert også foretrække for sit eget partis vedkommende.

Chr. Christensen (KrF):

Kristeligt folkeparti, som partiet jo hedder, er som bekendt forslagsstiller til lovforslag nr. L 181 sammen med det konservative folkeparti. Vi har dermed givet udtryk for, at vi ikke mener, at den nugældende styrelseslov fungerer tilfredsstillende. Da lovforslaget er en genfremsættelse af lovforslag nr. L 84 af 21. november 1978, fremsat af kristeligt folkeparti, centrum-demokraterne og det konservative folkeparti og behandlet her i tinget den 19. januar 1979, er indholdet jo ikke nyt, som også antydtes af flere af ordførerne. Jeg skal derfor fremkomme med nogle få bemærkninger til selve forslaget.

Det kan måske nok være rimeligt under denne debat at minde om, at kristeligt folkeparti allerede i efteråret 1974 sammen med centrum-demokraterne fremsatte forslag til ændring af lov om styrelsen af højere uddannelsesinstitutioner netop med henblik på en ændring af studienævn og af studienævns kompetence samt en nedlæggelse af centralstudienævne. Begrundelsen for forslaget dengang var frygten for niveausenkning, den manglende alsidighed i undervisningen og den tiltagende politisering af undervisningen. I et senere fremsat forslag til folketingsbeslutning af 23. oktober 1975, hvor desuden venstre og de konservative var medforlagsstillere, foreslog vi derudover ændring af valgreglerne og tilskudsordninger til de studerendes forsamlings i retning af at sikre mindretallet rimelige vilkår. Det er de samme intentioner, der nu ligger i venstres og centrum-demokraternes beslutningsforslag nr. B 95 og B 79.

Målsætningen med det af os og de konservative fremsatte forslag er for vores vedkommende først og fremmest at styrke de højere læreanstalters faglige niveau. Skal vi genskabe vore læreanstalters høje faglige niveau, er det absolut nødvendigt at ændre kompetenceforholdene mellem studienævne og centralstudienævne på den ene side og de styrende organer på den anden side i retning af større indflydelse til fastansatte lærere, professorer og rektorer. Desuden vil det være

ønskeligt at opnå en effektivisering af forretningsgangen på læreanstalterne, så der spildes færre timer med overflødige møder. Også denne målsætning kommer frem i venstres og centrum-demokraternes beslutningsforslag.

Det er efter kristeligt folkepartis opfattelse godt, at de uddannelsessøgende har fået medbestemmelse på vore læreanstalter, fordi medbestemmelse normalt trækker større ansvarfølelse med sig fra de engageredes side. Men når dette er sagt, vil jeg sige, at vi ikke er overbevist om, at det er i de uddannelsessøgendes og samfundets interesse, at de uddannelsessøgende i de organer, der fastlægger form og omfang og indhold af studier og eksamener, skal pålægges ansvaret for selv at fastsætte de krav, de skal honorere til eksamen. De unge studerende er jo i en presset situation både økonomisk og tidsmæssigt, og dette kan give modstående synspunkter mellem de studerende, lærerne og det omgivende samfund. Skal vi fastholde det høje faglige niveau, og det skal vi, så er det efter vor opfattelse nødvendigt med en omlægning af kompetenceforholdene i retning af større indflydelse til undervisningsanstaltens lærere og ledelse med hensyn til uddannelsernes målsætning, indhold og omfang, men også eksamens afholdelse. Det er vor opfattelse, at det af det konservative folkeparti og kristeligt folkeparti her fremsatte forslag kan bidrage hertil.

Som jeg tidligere har antydnet, er målsætningen i de af venstre og centrum-demokraterne fremsatte forslag til folketingsbeslutning sammenfaldende med det af de konservative og os fremsatte forslag på de helt afgørende punkter, hvilket bl. a. ses af, at de fire partier i fællesskab har udarbejdet enslydende skriftlige fremsættelsestaler. Der er altså ikke et egentligt modsætningsforhold imellem disse tre forslag, men snarere et supplerende forhold.

Vi ser hen til et positivt udvalgsarbejde i håb om, at det på baggrund af de tre forslag nu endelig vil lykkes at få den tiltrængte ændring af styrelsesloven for de højere læreanstalter gennemført.

Alfred Hansen (DR):

Som man tidligere sagde: hvert sogn sin heks, så kan man næsten sige nu: hvert parti

[Alfred Hansen]

sit forslag til en styrelseslov for de højere uddannelser. Vi har tidligere fra retsforbundets side givet udtryk for, at vi ikke mente, tiden var inde til en omgående revision af styrelsesloven, og det mener vi sådan set fortsat, selv om det må indrømmes, at der nu er gået betydelig flere år, end da vi diskuterede det første gang efter min ankomst til folketinget i 1977. Vi må nok være realistiske og erkende, at der ikke kan skaffes et flertal for en anden styrelseslov uden om socialdemokratiet, men derfor skal vi da ikke tage det som udtryk for, at vi ikke skal påpege de fejl og mangler, der måtte være i styrelsesloven. Vi kan gennem samtaler og ved også at have lyttet til ministerens tale, synes jeg, opfatte det på den måde, at ministeren er lidt mere villig til at se på styrelsesloven nu, end tidligere ministre har givet udtryk for.

Vi mener som sagt ikke fra retsforbundets side, at der skal ændres nævneværdigt. Jeg vil nævne én ting, som vi tidligere har gjort opmærksom på, og hvor jeg mener kravet om at få en ændring er forstærket, nemlig det, som det konservative folkeparti anviser i punkt 4 i fremsættelsen: at vi må sikre, at forskellige studenterlister ved valgene til de styrende organer repræsenteres forholdsmæssigt i overensstemmelse med det samlede antal afgivne stemmer på de respektive lister for hele det pågældende hovedområde. Altså at de forskellige synspunkter og holdninger, som de måtte komme til orde ved afstemninger, også i realiteten bliver repræsenteret i de styrende organer, at vi på ethvert område afviser noget, der bare lugter af en spærreregulering, men at man giver de holdninger og synspunkter, som måtte komme til udtryk gennem de eksisterende lister, mulighed for at få indflydelse i forhold til antal stemmer.

Der er jo forbavsende, må man næsten sige, ro rundt om på vore universiteter og læreanstalter, og det kan da være glædeligt. Jeg kunne måske bedre have forstået, at man var så engageret fra venstres, konservatives og CDs side for et par år siden, men forbavses nok noget over, at de kommer med forslagene nu. Man kunne så vurdere, hvorfor der er en sådan ro, om det er udtryk for, at forholdene er så tilfredsstillende, som man måtte ønske fra de uddannelsessøgendes side, eller om det i højere grad er udtryk for en vis apati, en vis erkendt magtesløshed over for tingenes tilstand.

Dér, hvor problemet, så vidt jeg kan se, i virkeligheden ligger for de uddannelsessøgende, er ikke på det styrelsmæssige område, det er på det økonomiske område. Det er de meget ringe, meget ugunstige vilkår, de uddannelsessøgende rent økonomisk har at arbejde på, selvfølgelig sammenholdt med de meget ringe udsigter, der er til overhovedet at få et job efter endt uddannelse. Det er noget, vi kan komme til at drøfte videre, vi skal i næste uge drøfte forslag til revision af Statens Uddannelsesstøtte. Og jeg kunne så ønske, at der i hvert fald til den tid er betydelig mere opmærksomhed omkring de uddannelsessøgendes arbejdsforhold og økonomiske forhold, end der kan registreres i dag.

Vi vil da også fra retsforbundets side glæde os til den debat, vi får i udvalget, og de spørgsmål, der måtte blive stillet, og svarene på dem. Men man skal ikke regne med, at der fra retsforbundets side vil blive givet tilslutning til en større revision af hele styrelsesloven.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 79 om ændring af lov om styrelse af højere uddannelsesinstitutioner, fru Mimi Jakobsen, har ordet.

Mimi Jakobsen (CD):

Jeg må jo nok takke for, at det trods alt er CDs forslag, der har fået de fleste bemærkninger med på vejen, hvilket vel også var at forvente, eftersom det er et nyt forslag. Ikke desto mindre kan jeg ikke rose ministeren for at have beskæftiget sig noget videre med det. Svaret var stort set: ingen kommentar.

Jeg vil godt indledningsvis gøre klart, hvad vi mener med det ligemandsprincip, som for nogle er nyt, og for andre, i hvert fald for undervisningsministeriet, vel ikke er helt nyt. Der er det, der går ud på, at en sag kun kan afgøres af personer, der har den nødvendige faglige kvalifikation til at kunne tage stilling til den pågældende sag, eller de personer, der er involveret i den sag. Det vil altså sige, at for at ansætte en lektor skal man være lektor, og for at ansætte en professor skal man være professor osv. Det er for så vidt et ret simpelt princip.

Så er det da naturligvis rigtigt, at der bliver nogle problemer i forbindelse med disse

[Mimi Jakobsen]

råd, og med, hvordan de kommer til at virke, netop fordi vi ikke har ønsket at smide nogen ud af disse råd. Vi har ikke ønsket at fjerne nogen fra rådene, hverken studenterne, TAPerne eller yngre lærere, men vi har set det nødvendigt at give nogle en slags observatørstatus, som i øvrigt aldeles ikke er ukendt. Vi kender det bl. a. fra skolestyrelsesloven, hvor lærere og elever jo heller ikke har stemmeret. Det mener jeg ikke der er nogen som helst grund til at stille sig tvivlende over for, det kan givetvis lade sig gøre. Om det lige er vores model, som er skitseret i bemærkningerne, der skal være gældende, kan diskuteres. Men i hvert fald kender man disse forskellige vægtninger, man kender de forskellige grader af indflydelse inden for et organ fra andre elementer, bl. a. fra skolestyrelsesloven.

Ministeren, fornemmede jeg også, er begyndt at overveje, om det er ved at være på tide at høre institutionerne om, hvorledes det egentlig går derude, og det synes jeg da er glædeligt. Jeg ser også frem til en sådan høring. Jeg stiller mig på forhånd noget tvivlende over for, hvem man egentlig hører fra, fordi det jo også ligger i strukturen, at der er nogle ganske bestemte flertal rundt omkring, og det vil være dem, der er afgørende. Men en høring vil dog under alle omstændigheder være et fremskridt, og det ser jeg da med glæde frem til. Jeg håber, at ministeren vil iværksætte den snart.

Jeg bemærkede også, at ministeren gentog sine bemærkninger fra den sidste behandling for 1 år siden om, at skulle man lave en styrelseslov i dag, så var der nok ting, der skulle laves anderledes. Det er jeg meget enig med ministeren i.

Den socialdemokratiske ordfører henviste til ministerens manglende bemærkninger om vort forslag og afviste så i øvrigt, så det skal jeg ikke beskæftige mig meget med. Derimod vil jeg gerne takke fremskridtspartiet for den positive holdning.

SFs ordfører beskæftigede sig en del med dette med at være lige og mente, at nogle var mere lige end andre. Ja, det er i og for sig ikke helt forkert, for vi er gået ud fra det princip, at alle er forskellige og bør behandles forskelligt, medmindre der er noget, der taler specielt for, at de behandles lige. Det er det, der er princippet i dette forslag.

Det er rigtigt, at man taler om lige rettigheder og pligter, men man taler ikke om lige forudsætninger, og der er ikke lige forudsætninger. Man kan ikke bilde nogen ind, at der er lige forudsætninger mellem et kontorpersonale og nogle forskningsassistenter, når det drejer sig om forskning. Der er heller ikke lige betingelser den anden vej rundt, hvor forskningspersonalet sikkert vil have meget ringe muligheder for at udtale sig om de arbejdsvilkår, som TAPerne har. Man skal lade være med at foregøgle disse grupper, at de kan være lige på den måde, og det er det, vi tager konsekvensen af i dette forslag ved at sige, at man udtaler sig til og med det faglige niveau, som man repræsenterer.

Fru Ebba Strange bad om dokumentation for, at der virkelig er noget galt med det faglige niveau, og det synes jeg det er meget berettiget at spørge efter. Nu er jeg sikker på, at fru Ebba Strange læser mindst lige så mange aviser, som jeg gør, og hun vil derfor også vide, at der har været mange indvendinger og bekymrede indlæg fra ansatte på de højere læreanstalter, som gør opmærksom på, at det er ved at skride. Disse indlæg har været hyppige, og det har de været, lige siden styrelsesloven blev vedtaget. Og de er såmænd ikke engang aftaget. Jeg kan bare henvise til en artikel, som jeg tilfældigvis nu har med i dag, fra Universitetsavisen for den 22. juni 1978, hvor Karl Henrik Bentzon, som er lektor ved institut for samfundsfag, udtaler sig om det faglige niveau og bl. a. siger:

»Uanset alle uklarheder i styrelsesloven er der som bekendt tillagt studienævnet en afgørende indflydelse på et fags faglige og undervisningsmæssige forhold. Dette nævn er formelt paritetisk sammensat af lærere og studenter. I realiteten har imidlertid de studerende fået magten i studienævnene på en lang række institutter, fordi de optræder som en samlet blok over for en mere eller mindre splittet lærergruppe. Lærersplittelsen bliver ikke mindre af, at deltidslærere med et vist timaltal har valget til studienævnet på lige fod med de fastansatte lærere.

Men hvad gør det, kunne man spørge. Er bestemmelsen af et fags faglige niveau ikke noget, der svæver over vandene og bestemmes af de bedste argumenter, fremfor af hvem der har de fleste stemmer? Efter min bedste overbevisning er det generelt ikke me-

[Mimi Jakobsen]

re tilfældet inden for de humanistiske og samfundsvidenskabelige studier. Grunden hertil er den politisering af studierne, som først og fremmest studenterorganisationerne har stået for de sidste 10 år.«

Artiklen fortsætter, og jeg kan stadig væk henvise til Universitetsavisen for den 22. juni 1978. Det er altså en form for dokumentation for, at det ikke bare er noget, CD har fundet på. Det rejses af folk, der er ansat på stedet, og som har problemerne inde på livet.

Jeg skal også henvise til den skrivelse, som fremkom, jeg tror, det var i forbindelse med den forrige behandling af et forslag om en ændring af styrelsesloven, fra ca. 50 professorer ved DTH, som ganske bakkede op bag intentionerne i det og mente, at en ændring absolut var nødvendig.

Hr. Steen Folke kom med et, synes jeg nok, temmelig demagogisk indlæg om, at nu ville vi jo bare lave det sådan om, at der var en enkelt, der kunne træffe beslutninger om alting, og det var det allernemmeste, og det var nok i virkeligheden det, vi ønskede. Det er naturligvis rent pjat at skyde os det i skoene, da vi har gjort os temmelig megen umage med at fordele opgaverne blandt de forskellige grupper, og hvis vi endelig ville have kommet nemt om ved det, så kunne vi selvfølgelig, hvis vi havde ønsket det, følge hr. Steen Folkes idé. Det har bestemt ikke været vores intention. Vi har netop ønsket, at disse grupper stort set deltager i alle møderne og stort set kan overvære alle forhandlinger, men alle er ikke med til at bestemme alt. Det er princippet i det. Og så skal vi naturligvis endnu en gang beskyldes for, at vi vil vende tilbage til professorvældet. Det mener jeg slet ikke er oppe i tiden, og det er overhovedet ikke det, forslaget drejer sig om.

Hr. Alfred Hansen spurgte, om det var glædeligt, at der var ro på de højere læreanstalter. Jo, det mener jeg nok det er i de store linjer, men på den anden side tror jeg, at hr. Alfred Hansen selv kom med forklaringen på denne ro. Jeg tror, der er en betydelig resignation hos mange lærere, måske også hos studerende, som gør, at man ikke hører om disse uroligheder i så høj grad, som det var tilfældet for nogle år siden. Jeg mener bestemt ikke, at det er nogen grund til at holde op med at interessere sig for disse forhold. Jeg mener ikke, at denne resignation er forsvarlig, jeg mener ikke, at den er ønskelig.

Jeg mener, at man fortsat bør, som også ministeren giver udtryk for, interessere sig for dette, i hvert fald undersøge, hvordan det fungerer.

Der er flere, der har beskæftiget sig med, at de 4 partier har besluttet en fælles fremsættelsestale. Det er naturligvis helt bevidst. Vi ønsker at tilkendegive, at vi er ganske enige i målene, at vi nu fra CDs side følte, vi gerne ville give forslaget et frisk tilsnit for måske at få lidt mere debat end bare denne lidt bevidstløse afvisning og henvisning til, hvad man sagde ved de sidste 4 behandlinger af det tidligere forslag. Vi har ønsket at prøve at få vendt problemerne på en lidt anden måde. Men det er klart, at vor holdning til dette stemmer ganske overens med både venstres, det konservative folkepartis og kristeligt folkepartis, og jeg kan derfor slutte af med at give tilslutning til de øvrige to forslag. Det er klart, at vi med stor interesse vil drøfte dem under udvalgsarbejdet, ligesom jeg forudser, at der også vil være nogen interesse for vores forslag hos de andre partier.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 95 om styrelsesregler m.v. for uddannelsesinstitutioner, hr. Bertel Haarder, har ordet.

Bertel Haarder (V):

Fru Ebba Strange efterlyste dokumentation for påstandene om den store mødevirk-somhed og den faldende standard, styrelsesloven har medført. Heldigvis kom hr. Steen Folke herop og optrådte som forslagsstiller-nes første vidne, idet han klart erkendte, at der er tale om en stigende mødeaktivitet. Der holdes mange møder, sagde hr. Steen Folke.

Der er ingen tvivl om, at styrelsesloven passer som fod i hose med venstresocialister-nes ideer om rådsdemokrati. Men vi er altså nogle, som ikke bryder os om de ideer, som mener, at de har en række ulemper i form af ineffektivitet, politisering, og som man kan læse af venstres forslag, har venstre altså slet ikke nogen fidus til denne folkemødetankegang om, at det er værdifuldt, at alle er med til at bestemme alting. Og når hr. Steen Folke siger: ja men sådan gør vi da herinde i folketinget, her holder vi også mange møder, så er det lige præcis det, der er forskellen

[Bertel Haarder]

mellem venstresocialisterne og venstre. Venstre betragter ikke enhver offentlig institution, enhver arbejdsplads, som et lille folketing. Vi har ét folketing, og det er dette, og her afgøres tingene. Man skal ikke lave afspejlinger af folketinget i hver eneste lille krog af samfundet. Det er i fuldstændig modstrid med det repræsentative demokrati. Venstre bryder sig ikke om dette rådsdemokrati, som hr. Steen Folke og styrelsesloven bygger på.

Fru Ebba Strange ville også have dokumentation for niveausænkningen. Ja men så vil jeg da gerne hale en gammel gruppefælle til fru Ebba Strange frem som mit næste vidne, nemlig tidligere rektor ved Københavns universitet, Morten Lange, der i Politiken den 28. februar i år skrev følgende:

»Styrelsesloven anvendes til en omfattende magtfordrejning, hvor universitetets faste lærere er næsten uden indflydelse på styrelsen.«

Så kan man selvfølgelig sige: ja men det er også, fordi han støttede sig til universitetets faste lærere, som kom i mindretal ved sidste rektorvalg, og sådan kan man i enhver videnskabelig debat i dag skyde folk politiske motiver i skoene. Man er blevet mere politisk på universiteterne, end man er herinde. Det er netop sagen i en nøddeskal, at man ikke engang kan føre en ordentlig debat om forskningsanliggender længere, uden at de debatterende skal sættes ind i universitetspolitisk sammenhæng.

Professor Aage Henriksen var inde på lidt af det samme i en meget lang og meget tankevækkende artikel i Magisterbladet for et par år siden – jeg har den ikke med og skal ikke citere den. Hans ærinde med denne artikel var ikke så meget at kritisere styrelsesloven, den betragtede han som et faktum, men at påpege, at forskningsbegrebet, begrebet videnskab, er ændret, i og med at styrelsesloven er vedtaget, og at det ændrede videnskabsbegreb afspejles i det forhold, at man i dag på universiteterne træffer beslutninger om forskningsvilkår med deltagelse af mennesker, som notorisk og dokumenteret ikke har et klap forstand på forskning. Det er en meget vigtig ting.

Når vi taler om politisering, så har det intet at gøre med, om folk er venstrefolk eller andet på universiteterne, skønt jeg tror nok, at de senere år har skaffet venstre og

konservative og andre partier adskillige nye medlemmer netop på universiteterne, fordi de andre partier ikke vil ændre styrelsesloven. Det er ikke det, vi mener med politisering. Det, vi mener med den farlige politisering, er politiseringen af begrebet videnskab, at det gøres til noget, som kan lægges ud til afstemning i kredse med deltagelse af mennesker, som vitterlig ikke har forudsætning for at træffe beslutningerne.

Hertil siger man ganske vist fra rektor Skinhøjs og andres side: ja men det teknisk-administrative personale er jo ikke med til at ansætte forskere. Jo, de er. Jeg kan dokumentere det med det ene eksempel efter det andet, hvor det lige præcis er det, der er sket, hvor man har haft alle grupper med i disse beslutninger, og hvor de oven i købet har været udslagsgivende, og hvor de kan stemme forskerne ned i forskningsspørgsmål. Det er altså et vildspor.

Jeg vil gerne fremhæve et andet aspekt i sagen. Der er mange, der frygter, at vi i Danmark skal få et direktoratsstyre på den måde, at direktoratet for forskningen, altså direktoratet for de videregående uddannelser, vil sætte sig på flere og flere universitetsbeslutninger. Det er jeg også bekymret for, men hvad er årsagen? Er det ikke lige netop styrelsesloven, som er årsagen til, at man føler behov for at lægge flere og flere beslutninger ind i direktoratet, at man i direktoratet og hos undervisningsministeren i mindre og mindre grad føler sig sikker på, at universiteterne af sig selv vil træffe beslutninger, der er hensigtsmæssige for forskningen? Er det i virkeligheden ikke hele baggrunden for budgetreformen, at man er bange for, at alle besparelser i nedgangstider vil blive væltet over på forskningen, og derfor må vi have en budgetreform, et vist centralt styre for at hindre det? Og hvem er det, der er skyld i det, man kalder disciplineringen? Er det dem, der går ind for styrelsesloven, eller dem, der går imod den? Jeg mener, at det er dem, der går imod styrelsesloven og ønsker en ændring, der i virkeligheden er de sande fortalere for et fortsat frit universitet i Danmark.

Ministeren sagde forholdsvis imødekomende, at om et par år var det måske tiden at høre, hvad man egentlig mener om styrelsesloven, og hr. Dræbye fra det radikale venstre gik lidt længere, end fru Lone Dybkjær gjorde ved den sidste behandling, idet han

[Bertel Haarder]

sagde, at vi nærmer os det tidspunkt, hvor tiden er inde til at tage styrelsesloven op til vurdering. Ja men så er vi altså kommet lidt nærmere på det tidspunkt, og så er der håb om, at de radikale og socialdemokratiet om et par år kan bekvemme sig til at gøre noget ved dette, som vi andre har talt om i årevis. Bedre sent end aldrig. Men hvorfor ikke gøre det nu? Hvorfor skal ulykkerne ske, hvorfor skal tingene altid gå endnu mere galt, før man retter op på dem? Det er ganske vist blevet en tradition i dansk og især i socialdemokratisk politik, men hvorfor dog ikke gøre en undtagelse her?

Jeg vil til slut bede ministeren bide mærke i det, hr. Alfred Hansen sagde, idet han meget stærkt tilsluttede sig de fire forslagsstillende partiers krav om, at forholdstalsvalgmåden slår igennem. Det er interessant, fordi hr. Alfred Hansens parti jo – hvad enten man kan lide det eller ej – har en vis parlamentarisk betydning herinde. Jeg tror, at det radikale venstre er enigt med hr. Alfred Hansen om, at forholdstalsvalgmetoden skal gælde. Den blev gennemført i midten af 1970'erne, og den skal slå igennem, og det bedes ministeren bemærke i den kommende tid, hvor der kan blive rejst nye spørgsmål vedrørende den forholdsmæssige repræsentation af mindretalsgrupper ved de højere uddannelser og andre uddannelser.

Formanden:

Ordføreren for forslagsstillerne til lovfor-
slag nr. L 181 om ændring af lov om styrelse
af højere uddannelsesinstitutioner, fru Gerda
Møller, har ordet.

Gerda Møller (KF):

Det er da helt klart, at hvis vi i kristeligt
folkeparti og det konservative folkeparti hav-
de ment, at styrelsesloven fungerer helt til-
fredsstillende, ja, så havde vi ikke fremsat
vores forslag om ændring for tredje gang.
Når vi har gjort det, er det naturligvis i for-
ventning om, at det denne gang vil lykkes at
nå frem til et positivt resultat.

Af ministerens svar er jeg klar over, at det
kommer vi altså ikke til i denne samling, for-
di ministeren synes, at loven ikke har virket i
tilstrækkelig lang tid. Vi andre synes, at nu
har den snart virket i en halv snes år, og så
må det være på tide at tage den op til vurde-

ring, når selv ministeren mener, at der kan
være bestemmelser, der måske kunne være
anderledes. Men vi må så slå os til ro med,
at ministeren om et par år vil høre institutio-
nerne og også mindretal om selve loven,
hvorledes den virker, og om fagkyndigheden.
Vi må vente, det er beklageligt, men vi kan
da så håbe, at der til den tid kommer et reelt
forslag om ændring ud af det, i modsætning
til sidste gang, da vi havde universitetsfolke-
ne inde i billedet.

Jeg vil godt med det samme sige, at når vi
har foretrukket at genfremsætte det tidligere
forslag, så er det også, fordi vi ønsker at få
det igennem en seriøs udvalgsbehandling.
Det har det jo ikke været endnu, skønt det
nu altså har været fremsat to gange før. I
den forbindelse er jeg glad for, at hr. Dræ-
bye fra det radikale venstre vil være med til
at skubbe på, formentlig for at vi får et reelt
udvalgsarbejde i gang, fordi han i udvalget
ønsker at få drøftet den måde, styrelsesloven
fungerer på, og det kan vi da i hvert fald
være helt tilfredse med.

Det er således, at både venstre og CD kan
give forslaget deres tilslutning – det har de jo
givet udtryk for heroppe fra talerstolen – selv
om de har fremsat deres egne forslag. Forsla-
get fik ved førstebehandlingen sidste gang, i
1979, på visse punkter opbakning, som det jo
også har fået i dag, fra både fremskridtsparti-
et, retsforbundet og det radikale venstre. Jeg
vil godt nævne nogle af de punkter, for at
man nu ikke skal glemme det. Det er bl. a.
med hensyn til lærernes kompetence, med
hensyn til afskaffelse af det centrale studie-
nævn og med hensyn til valgreglerne. Den
opbakning er vi naturligvis glade for. Jeg
kan ligesom hr. Bertel Haarder sige, at det
går åbenbart tilslutning skridt for skridt med
hensyn til tilslutning til, at vi måske alligevel
nok skal se at få lavet den styrelseslov om.

Vi fremsætter forslaget fra kristeligt folke-
parti og det konservative folkeparti som et
forhandlingsgrundlag. Vi kunne egentlig godt
sige, at det snarere er et ændringsforslag, for
det bygger jo på den nugældende lovs struk-
tur. Vi er selvfølgelig indstillet på at lytte til
synspunkter fra anden side, hvis de tilsigter
at fremme de samme principper, som er in-
deholdt i vort forslag. Vi ser selvfølgelig
helst, at alle 15 ændringer, som det drejer sig
om, går igennem, men mindre kan også gøre

[Gerda Møller]

det, indtil vi kan få den gennemgribende revision.

Jeg vil godt gøre dette forslag færdigt, før jeg kommer med et par bemærkninger om venstres og CDs, fordi jeg taler på to partiers vegne nu. Fru Ebba Strange harcelerer lidt over, at det ikke lykkedes at lave et fælles forslag, men vi var da nået frem til en fælles fremsættelsestale. Der ligger en idé i, at vi denne gang har lavet tre forskellige forslag, for to gange før er det oprindelige forslag afvist, og så kunne der jo være noget meget tiltalende i at give ministeren flere forslag og flere tanker at vælge imellem. Det har altså ikke gjort noget indtryk på ministeren, desværre. Det havde vi håbet.

Når fru Ebba Strange taler om det faglige niveau, skal jeg også komme med et enkelt bidrag. Jeg kan desværre ikke nævne navnene her fra talerstolen – jeg vil give fru Ebba Strange dem bagefter – for vi har ikke lov til at referere fra uddannelsesudvalget, men jeg vil da bare minde om, at vi også dér fra særdeles kompetent side har fået udtalelser om en begyndende sænkning af fagkyndigheden. Når nu hr. Morten Lange, som jo var fru Ebba Stranges partifælle – hvad han vel formentlig stadig væk er – har været nævnt her, må jeg sige, at jeg erindrer fra de møder, vi havde med hr. Morten Lange om et nyt styrelseslovsforslag, at han dér talte om, hvorledes de studerende navnlig på første trin ikke så så meget på fagkyndigheden; først når de var kommet op på andet trin, blev de lidt mere ansvarsbevidste.

Hr. Steen Folke omtalte også, at der ikke var så meget tilbage af det fælles firkløver. Vi begyndte altså, før navnet »firkløver« kom ind i billedet, og det var jo slet ikke det, det drejede sig om, dengang vi var fire partier, der gik sammen om dette arbejde.

Når hr. Steen Folke siger, vi ikke ønsker demokrati ved de højere læreanstalter, så vil jeg da sige: jo, det gør vi da, vi er hverken imod demokrati eller imod medbestemmelse, men for os er det tillige væsentligt, at faglig kompetence må have overvægt i de afgørelser, hvor det er det rent faglige indhold, der skal tages stilling til.

Hr. Steen Folke taler om, at det lovforslag, vi har fremsat, er udtryk for manglende kendskab – det tror jeg hr. Steen Folke sagde – til universitetsforhold. Det vil jeg naturligvis afvise på begge partiers vegne. Jeg troede,

hr. Steen Folke havde læst forslagene så meget igennem, at han havde set, at de bygger både på elementer fra professor Bent Christensen-udvalget, som jo bestod af 5 forskellige universitetsprofessorer, og på tidligere rektor, nu professor Woldbye-forslaget. Det er altså grundlaget for vores forslag. Jeg går ud fra, at hr. Steen Folke ikke mener, at hverken professor Bent Christensen eller professor Woldbye – jeg kan ikke huske hans fornavn, det gør vel heller ikke så meget – ikke skulle have kendskab til forholdene på universiteterne og de højere læreanstalter.

Herefter vil jeg som konservativ have lov til at udtale mig om beslutningsforslaget, først fra venstre, som vi godt kan tilslutte os de angivne retningslinjer i. Det gælder først og fremmest, hvad der står i stykke 1, fordi det er sammenfaldende med det forslag, som jeg lige har omtalt på kristeligt folkepartis og egne vegne.

Vi finder også, at de studerende i studienævnene skal have en betydelig indflydelse på egne forhold. Men vi har svært ved at se det rigtige i den store indflydelse, de har i dag, når det gælder ansættelse og afskedigelse af timelønnede undervisningsassistenter og hjælpelærere, og når det gælder f. eks. pensum, eksamen, mål, omfang og varighed af undervisningen. Derfor ønsker vi også disse beføjelser lagt i hænderne på instanser, hvor fagkyndigheden har en større indflydelse, men vi vil da gerne i udvalget se på venstres tanker om valgbarhedsbetingelser eller en eventuel klageadgang fra mindretallet i visse sager.

På samme måde vil vi også være positive over for venstres tanker om, at det teknisk-administrative personale skal have indflydelse gennem samarbejdsudvalg.

Endelig kan vi også gå ind for, at kun lærere med dokumenteret forskningskompetence har den afgørende indflydelse vedrørende forskningsbeslutninger.

Med hensyn til valgmåden er vi helt enige i at indføre forholdstalsvalgmåden som princip, fordi det efter vor mening sikrer en mere retfærdig repræsentation af de studerendes synspunkter, og ved at afskaffe de studerendes adgang til at kræve områdeopdeling forhindrer man samtidig muligheden for at omgå forholdstalsvalgmåden, som det tidligere beviseligt er sket, og de studerende bliver fri for det store arbejde med at samle alle de

[Gerda Møller]

mange underskrifter. På den måde mener vi at vi får langt mere retfærdige og demokratiske valg, fordi alle stemmer bliver lige meget værd ved mandatfordelingen og alle stemmer kommer i betragtning ved mandatfordelingen.

Vi kan også gå ind for CDs forslag; i hvert fald stiller vi os positive over for det. Vi kan gå ind for ligemandsprincippet. Der er noget sundt i tanken om, at de forskellige afgørelser træffes på et virkelig sagligt grundlag af fagligt kompetente personer. Derfor er forslaget heller ikke i uoverensstemmelse med vore principper.

Skemaet med sagstyper og angivelse af de forskellige gruppers stemmeindflydelse lyder interessant, men det vil vi gerne have lov til at se nærmere på i udvalget.

Der kan være nogle enkeltheder, vi kan diskutere, f. eks. valgperioden for de forskellige grupper i studienævnene, men alt i alt mener vi, det er et forslag, vi kan være positive over for, først og fremmest fordi det tilsigter at håndhæve de samme principper, som vi fire partier, der i dag stiller forslag til styrelsesloven, hele tiden har været enige om.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Det er hr. Bertel Haarders indlæg, der kalder mig op. Naturligvis har jeg ikke brug for at bede om dokumentation for, at der er øget mødeaktivitet, efter at den nye styrelseslov er indført. Det er klart. Det ved jeg da godt at der er. Det, jeg refererede til, er det, forslagsstillerne har skrevet selv, at der er et voksende mødebureaukrati med spild af lærernes og TAPernes tid. Jeg mener ikke, at den tid, som lærerne og TAPerne bruger på mødeaktiviteten, er spild af tid, og jeg mener ikke, at der er sammenfald mellem ordene »mødeaktivitet« og »mødebureaukrati«. Der behøver i hvert fald ikke at være det. Det var kun en korrektion.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslagene til folketingsbeslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af:

Forslag til folketingsbeslutning om en styrelseslov for institutioner, der varetager kortere, videregående uddannelser.

[Af Ebba Strange (SF) m. fl.]

(Beslutningsforslag nr. B 118. Fremsat 26/3 80).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Formanden:

Fru Ebba Strange har bedt om en kort bemærkning, inden vi i øvrigt begynder debatten.

(Kort bemærkning).

Ebba Strange (SF):

Kun for at gøre tinget opmærksom på, at der er en trykfejl i bemærkningerne på side 7 øverst i venstre spalte. Det første afsnit her skulle ikke have været med. Jeg beklager, at jeg ikke har fået læst ordentlig korrektur på det. Jeg beder folketinget om at stryge dette første afsnit øverst på side 7, venstre spalte.

Formanden:

Tak. Jeg forstår, at det drejer sig om de øverste 5 linjer på side 7, for at sige det helt præcist.

Undervisningsministeren (Dorte Bennedsen):

Dette forslag fra SF går ud på at indføre fælles styrelsesregler for en række uddannelsesinstitutioner, der i øjeblikket har hver deres regler. Formålet er endvidere at sikre lærere, TAPere og studerende indflydelse på faglige, pædagogiske, økonomiske og administrative forhold på institutionerne. Efter forslaget skulle styrelsesreglerne også omfatte uddannelsesinstitutioner, som ligger uden for undervisningsministeriets ressort, og der er